

STATISTIČNI PREGLED DELA VISOKOŠOLSКИH KNJIŽNIC
IN KNJIŽNIC NEKATERIH ZNANSTVENIH USTANOV
V LETU 1979

Miša Sepe

Število knjižnic, zajetih v statistični preglednici za leto 1979, se je v primerjavi z lanskim letom spet nekoliko povečalo. Na novo so zajete: knjižnica Zavoda SR Slovenije za varstvo narave in kulturne dediščine iz Ljubljane in tri knjižnice mariborskih znanstvenih ustanov. Vsega je v statistični preglednici zajetih 55 knjižnic ljubljanske univerze, 7 knjižnic mariborske univerze, 28 knjižnic ljubljanskih znanstvenih ustanov in 3 knjižnice mariborskih znanstvenih ustanov.

Pri objavi statističnih podatkov o delu knjižnic v letu 1979 nas predvsem zanimajo gibanja pri knjižnicah obeh slovenskih univerz.

Temeljna knjižna zaloga je narasla na obeh univerzah, vendar opažamo v preteklem letu počasnejšo rast na ljubljanski univerzi (le za 1,8 %, lani 10,8 %) in večjo rast na univerzi v Mariboru (30 %, lani le 9,4 %).

Primerjava med letoma 1978 in 1979 je takšna:

	Temeljna knjižna zaloga			
	1978	1979	razlika	v %
Univerza v Ljubljani	2.220.241	2.262.133	+41.892	1,8
Univerza v Mariboru	365.054	474.811	+109.757	30
Skupaj	2.585.295	2.736.944	+151.649	5,8

Število v letu 1979 nabavljenih knjižničnih enot je v knjižnicah ljubljanske univerze spet nižje kot v letu 1978, lani je bil upad še večji kot prejšnje leto (1977—1978 — 3,3 %; 1978—1979 — 5,4 %). V knjižnicah mariborske univerze nabavljajo vsako leto več gradiva, kar je za knjižnice nove univerze z razmeroma majhno temeljno zalogo več kot nujno.

Primerjava nabavljenega gradiva je takšna:

	Prirast			
	1978	1979	razlika	v %
Univerza v Ljubljani	85.296	80.679	-4.617	-5,4
Univerza v Mariboru	29.993	38.064	+8.071	+26,9
Skupaj	115.289	118.743	+3.454	+2,9

Delež nakupa v celotni nabavi kaže v glavnem podobne odstotke kot v letu 1978. Na ljubljanski univerzi nakupujejo knjižnice 44 % od vsega nabavljenega gradiva, knjižnice brez NUK, ki dobiva obvezne izvode, pa 69,8 % od vsega nabavljenega gradiva. Na mariborski univerzi so knjižnice kupile 36,2 % od vsega nabavljenega gradiva, knjižnice brez UKM, ki tudi dobiva obvezne primerke, pa 73,9 % od vsega nabavljenega gradiva. V tem pregledu nismo analizirali, koliko gradiva dobe knjižnice z zamenjavo in kakšen je delež tako imenovanih »darov«. Morda bi kazalo v prihodnje to vprašanje raziskati.

Število tekočih periodičnih publikacij, ki jih knjižnice prejema v obravnavanem letu, je podatek, ki nas vsako leto preseneča. Če vemo, kakšnega pomena so periodične publikacije zlasti za raziskovalno delo, in če upoštevamo, da si vsaka knjižnica prizadeva, da bi pri posameznih naslovih obdržala kontinuiteto, je prav presenetljivo, kako število tekočih publikacij pri nekaterih knjižnicah niha. Ali gre tu za finančne težave, za ne dovolj premišljeno nabavno politiko, ali pa preprosto za malomarno izpolnjevanje statističnih vprašalnikov? Ta trenutek imamo vse premalo podatkov, da bi lahko odgovorili na to vprašanje. Za ilustracijo objavljamo obe primerjavi 1977—1978 in 1978—1979:

	Tekoče periodične publikacije			
	1977	1978	razlika	v %
Univerza v Ljubljani	16.262	17.398	+1.136	+6,9
Univerza v Mariboru	3.312	2.263	-1.049	-31,6
Skupaj	19.574	19.661	+87	-0,4

	Tekoče periodične publikacije			
	1978	1979	razlika	v %
Univerza v Ljubljani	17.398	16.842	-556	-3,1
Univerza v Mariboru	2.263	2.528	+265	+11,7
Skupaj	19.661	19.370	-291	-1,4

Sredstva za nakup knjižničnega gradiva so se, kot vsa prejšnja leta, tudi v letu 1979 povečala na obeh univerzah, vendar gre žal večji del tega povečanja na račun višjih cen gradiva.

Primerjava porabljenih sredstev za knjižnično gradivo je takšna:

	Sredstva, porabljena za nakup gradiva			
	1978	1979	razlika	v %
Univerza v Ljubljani	19,061.890	23,130.652	+4,068.762	+21,3
Univerza v Mariboru	3,334.298	4,792.766	+1,458.468	+43,7
Skupaj	22,396.188	27,923.418	+5,527.230	+24,6

Obisk v knjižnicah in izposoja gradiva rasteta na obeh slovenskih univerzah, kar je vsekakor dokaz, da se univerzalne knjižnice zavedajo svoje glavne naloge in da se trudijo, da bi uporabnikom posredovale čimveč gradiva, hrati pa tudi dokaz, da uporabniki knjižnice potrebujejo. Čeprav vemo, da nam podatki o obisku in izposoji pokažejo le del knjižnične dejavnosti, so vendarle prav ti podatki tisti, ki pričajo o tem, da so naše univerzalne knjižnice še kako žive in trdno povezane v procesu visokošolskega študija pri nas.

V letu 1979 se je obisk bolj povečal v knjižnicah mariborske univerze, izposoja pa narasla na obeh univerzah v enakem obsegu.

	O b i s k			
	1978	1979	razlika	v %
Univerza v Ljubljani	459.400	475.010	+15.610	3,3
Univerza v Mariboru	155.380	169.891	+14.511	9,3
Skupaj	614.780	644.901	+30.121	4,8

	I z p o s o j a			
	1977	1978	razlika	v %
Univerza v Ljubljani	919.612	997.969	+78.357	8,5
Univerza v Mariboru	217.179	235.718	+18.539	8,5
Skupaj	1,136.791	1,233.687	+96.896	8,5

Zanimivo je tudi izračunati, kako se v knjižnicah obeh univerz knjižnično gradivo obrača. Tu so razlike med Ljubljano in Mariborom precejšnje. Na ljubljanski univerzi je več starejših knjižnic, ki hranijo poleg gradiva, ki je danes aktualno, marsikaj, kar je bolj arhivskega pomena in bi bolj sodilo v skupen depo kot v same fakultetne knjižnice. Vse knjižnice ljubljanske univerze so v letu 1979 izposodile 45 % celotne knjižne zaloge; brez NUK, ki

ima kot slovenska nacionalka tudi arhivske naloge (izposodila je le 13 % od celotne zaloge), so knjižnice v Ljubljani izposodile 64,7 % celotne zaloge.

V Mariboru je drugače. Res je, da so vse knjižnice mariborske univerze izposodile le 49,6 % knjižne zaloge, vendar moramo tudi tu odšteti UKM, ki ima tudi arhivske naloge (UKM je izposodila 35,2 % svoje celotne zaloge). Ostale knjižnice mariborske univerze pa so izposodile skoraj vse svoje gradivo (95,6 %).

V preglednici prikazujemo tudi število knjižničnih delavcev na obeh univerzah. Tudi te številke so vsako leto nekoliko večje. Na ljubljanski univerzi se je povečalo število strokovnih delavcev za 17, število vseh delavcev v rednem delovnem razmerju za 25, na mariborski univerzi pa se je povečalo število strokovnih delavcev za 5, vseh v rednem delovnem razmerju pa za 3 delavce. Ob teh podatkih pa moramo seveda vzeti v obzir, da je NUK v procesu sanacije, da so se knjižnice na Biotehniški fakulteti decentralizirale in da mnoge od univerznih knjižnic prevzemajo nove naloge predvsem s področja INDOK dejavnosti.

Kaj nam torej pove statistični pregled dela knjižnic obeh univerz v letu 1979? Dotok gradiva še vedno ni v skladu s potrebami. Finančna sredstva za nabavo gradiva sicer rastejo, vendar ne morejo uspešno nadomestiti večanja cen. Nekatere knjižnice še vedno ne posvečajo dovolj skrbi nabavi periodičnih publikacij. Rast obiska in izposoje pa kaže, da se univerzne knjižnice vse bolj posvečajo uporabniku in da so za študente odprte po več ur na dan. Vse to pa kaže, da je smer razvoja naših univerznih knjižnic prava in da lahko upamo, da bodo sčasoma vendarle zavzele v visokošolskem izobraževanju tisto mesto, ki jim pripada.

UNIVERZA V LJUBLJANI

Tek. št.	Knjižnice visokošolskih organizacij	Stev. knjižnic	Temeljna knjižna zaloga		Letni prirast		Delavci		Izposoja	Sredstva za knjižnično gradivo	Dokumen-tacijsko gradivo			
			knjižne, časopisi, rokopisi, disertac.	drugo gradivo	skupaj	od tega nakup	stroj-kovni	vsi redni zaposleni				Obisk		
1.	NUK	1	901.024	431.054	13.948	1.596	6.026	71	104	—	109.859	117.192	1.452.106	
2.	CTK	1	129.284	—	3.822	2.941	1.540	30	44	—	52.622	133.118	4.633.081	115.299
3.	Akademija za glasbo	1	10.920	1.008	232	232	4	1	1	—	2.757	3.175	56.000	Ni
4.	Akademija za GRFTV	1	21.356	—	569	464	96	4	4	—	1.437	1.680	123.724	pril.
5.	Akademija za likovno umetnost	1	5.291	1.914	136	132	7	1	—	1	2.321	27.813	74.976	
6.	Biotehnična fakulteta	7	106.195	955	5.260	2.959	1.693	17	17	4	33.546	78.451	2.196.163	80.054
7.	Ekonomska fakulteta	1	124.437	—	5.357	2.597	689	15	15	—	58.693	179.150	1.063.431	132
8.	FAGG	2	43.359	2.396	1.197	614	305	5	5	—	13.487	11.553	727.681	935
9.	Fakulteta za elektrotehniko	1	37.482	—	667	328	282	3	3	—	10.800	14.445	397.474	3.375
10.	FNT	9	158.743	57.207	5.233	3.956	1.127	11	11	2	17.190	26.746	3.218.567	17.651
11.	FSPN	1	37.911	—	1.999	1.778	347	5	5	—	19.274	24.152	660.803	
12.	Fakulteta za strojništvo	1	22.824	—	1.820	1.148	205	4	4	—	13.144	31.166	668.971	
13.	Filozofska fakulteta	14	258.186	40.766	8.497	5.425	1.468	21	21	—	54.941	95.897	1.453.945	
14.	Medicinska fakulteta	1	116.948	—	4.692	4.692	1.509	13	19	—	8.216	163.110	4.590.557	
15.	Pravna fakulteta	4	116.593	1.359	2.495	1.447	467	8	10	7	34.844	40.080	585.462	
16.	Pedagoška akademija	1	43.607	528	2.012	1.956	212	3	3	—	11.893	9.003	316.949	

UNIVERZA V LJUBLJANI

Tek. št.	Knjižnice visokošolskih organizacij	Stev. knjižnic	Temeljna knjižna zaloga			Letni prirast		Tekoča periodika	Delavci vsi redni strokovni	Obisk delno zaposleni	Izposoja	Sredstva za knjižnično gradivo	Dokumen-tacijsko gradivo	
			Knjige, časopisi, rokopisi, disertac.	drugo gradivo	skupaj	od tega nakup								
17.	Visoko šola za telesno kulturo	1	11.040	55	527	356	113	1	1	—	6.770	8.950	60.255	
18.	Višja pomorska šola, Piran	1	10.841	—	597	597	19	1	1	—	4.029	4.562	123.515	
19.	Višja šola za socialne delavce, Ljubljana	1	11.110	—	713	468	74	1	1	1	3.036	3.181	88.761	
20.	Višja šola za zdravstvene delavce	1	8.293	—	695	452	80	1	1	—	2.286	3.879	111.287	
21.	Inštitut za sociologijo	1	77.380	17	1.220	916	359	5	5	—	13.108	17.935	392.691	
22.	Inštitut za metalne konstrukcije	1	3.379	14.940	109	93	50	1	1	—	416	838	81.953	
23.	Pedagoški inštitut	1	3.599	—	318	299	82	1	1	—	83	1.314	—	
24.	Center za razvoj univerze	1	2.331	—	564	175	98	—	—	1	258	579	52.200	
Univerza v Ljubljani		55	2.262.133	552.199	80.679	35.648	16.842	223	282	16	475.010	997.969	23.130.652	118.431

UNIVERZA V MARIBORU

1.	Univerzitetna knjižnica, Maribor	1	359.831	77.412	27.698	6.129	1.439	36	45	3	84.783	125.735	2.080.917
2.	VEKŠ	1	27.550	4	1.964	1.139	264	4	4	1	17.716	26.840	379.935
3.	Visoka tehniška šola	1	27.078	14	2.185	1.768	253	5	5	—	22.434	23.484	1.448.456

Tek. št.	Knjižnice visokošolskih organizacij	Stev. knjižnic	Temeljna knjižna zaloga		Letni prirast		Tekoča periodika	Delavci		Obisk	Izposoja	Sredstva za knjižnično gradivo
			knjige, časopisi, rokopiši, disertac.	drugo gradivo	skupaj	od tega nakup		strokovni vsi redni delno zaposleni				
4.	Visoka šola za organizacijo dela, Kranj	1	14.731	—	1.884	1.285	254	3	3	1	10.424	300.446
5.	PA Maribor	1	28.182	2.310	2.170	1.804	163	5	5	—	29.563	242.483
6.	Višja pravna šola, Maribor	1	8.423	—	1.735	1.347	52	1	1	—	237	211.730
7.	Višja agronomska šola	1	9.016	8	428	328	103	1	1	—	4.734	128.799
	Univerza v Mariboru	7	474.811	79.748	38.064	13.800	2.528	55	64	5	169.891	235.718
												4.792.766

KNJIŽNICE DRUGIH ZNANSTVENIH USTANOV V LJUBLJANI

1.	SAZU	1	272.531	9.928	13.930	3.782	1.450	15	18	3	9.288	31.351	882.400
2.	Slovenska knjižnica	1	81.153	6.524	2.225	1.526	163	7	8	1	7.533	30.306	204.343
3.	Arhiv SR Slovenije	1	14.275	—	144	69	14	1	1	—	—	—	—
4.	Zgodovinski arhiv, Ljubljana	1	11.813	915	121	—	—	1	1	—	—	—	—
5.	Narodni muzej	1	105.000	17.200	1.020	283	—	5	5	—	1.889	16.105	960.140
6.	Slovenski etnografski muzej	1	17.534	—	370	35	128	1	1	—	—	441	52.033
7.	Slovenski šolski muzej	1	42.653	—	971	275	48	2	2	—	612	1.232	29.461
8.	Tehniški muzej	1	4.462	276	145	43	25	—	—	—	89	72	14.566
9.	Prirodoslovni muzej	1	7.937	123	134	57	—	—	—	—	—	24	9.891

Tek. št.	Knjižnice znanstvenih organizacij	Stev. knjižnic	Temeljna knjižna zaloga			Letni prirast		Tekoča periodika	Delavci		Obisk	Izposoja	Sredstva za knjižnico	Gradivo
			knjige, časopisi, časnikl., rokopisi, disertac.	drugo gradivo	skupaj	od tega nakup	strokovni vsi redni delno zaposleni		Obisk					
10.	Slovenski gledališki muzej	1	10.776	—	518	133	57	1	1	308	575	32.329		
11.	Narodna galerija	1	12.999	15.417	607	42	—	1	1	84	365	12.338		
12.	Moderna galerija	1	18.386	—	885	91	82	1	1	309	1.153	56.301		
13.	Urbanistični inštitut	1	12.964	22.640	720	145	149	5	5	7.953	11.829	229.900		
14.	Kemični inštitut Boris Kidrič	1	9.210	—	299	294	119	3	3	150	274	500.000		
15.	Elektroinštitut Milan Vidmar	1	11.703	4	415	373	—	2	2	2.475	5.120	172.431		
16.	Inštitut Jožef Stefan	1	46.900	3.060	2.089	1.708	385	6	7	ne vodi eviden.	2.195.684			
17.	Inštitut za ekonom-ska raziskovanja	1	25.353	—	1.078	831	259	1	1	1.650	2.275	250.849		
18.	Inštitut za narod-nostna vprašanja	1	19.530	1.513	523	435	303	3	3	2.952	4.280	300.093		
19.	Inštitut za zgodovino delavskega gibanja	1	19.340	—	644	531	99	2	2	2.426	8.282	304.366		
20.	Kmetijski inštitut SRS	1	16.137	53	711	379	202	2	2	3.785	11.215	243.648		
21.	Metalski inštitut	1	6.024	—	250	158	80	—	2	3.869	139	139.198		
22.	Onkološki inštitut	1	7.957	—	518	317	175	4	5	5.713	8.087	239.868		
23.	Franciška knjižnica	1	54.138	1.244	4.100	103	—	—	1	67	273	10.124		
24.	Semeniška knjižnica	1	45.696	13.929	335	—	93	—	—	—	—	16.000		
25.	Teološka fakulteta	1	28.107	—	881	—	125	—	2	1.200	572	—		
26.	Škofijska knjižnica	1	29.368	885	5.459	—	68	—	1	—	—	—		
27.	Center za proučevanje sodelovanja z deželami v razvoju	1	6.986	—	920	618	—	1	1	918	4.370	720.838		

Tek. št.	Knjižnice znanstvenih organizacij	Stev. knjižnic	Temeljna knjižna zaloga		Letni prirast		Tekoča periodika		Delavci		Obisk	Izposoja	Sredstva za knjižnično gradivo
			časopisi, časniki, rokopisi, disertac.	drugo gradivo	skupaj	od tega nakup	strokovni vsi redni delno zaposleni	Delavci					
28.	Zavod SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine	1	7.550	5	211	—	329	1	1	—	740	60.004	
	Knjižnice znanstvenih organizacij v Ljubljani	28	946.482	93.716	40.223	12.228	4.353	65	71	17	53.270	139.080	6.783.409

KNJIŽNICE DRUGIH ZNANSTVENIH USTANOV V MARIBORU

1.	Muzej NO, Maribor	1	4.405	—	136	96	12	—	—	1	—	15.701	
2.	Bogoslovno semenišče	1	4.450	—	100	80	40	—	—	1	—	25.000	
3.	Pokrajinski arhiv, Maribor	1	8.076	1.226	138	72	—	1	1	—	203	215	11.990
	Knjižnice znanstvenih organizacij v Mariboru	3	16.931	1.226	374	248	52	1	1	2	203	335	52.691